

Sygn. akt II PSK 155/21

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa Z.K.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w O.

o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasad równego traktowania w zatrudnieniu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 7 października 2021 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 22 czerwca 2020 r., sygn. akt IV Pa (...),

I. odmawia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 1.350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w O. oddalił apelację powódki Z.K. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w O. o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasad równego traktowania w zatrudnieniu.

W ocenie Sądu Rejonowego wskazany przez powódkę przejaw dyskryminacji - brak zatrudnienia na cały etat podczas, gdy wszyscy inni pracownicy byli zatrudnieni na całych etatach, nie znalazł potwierdzenia w materiale dowodowym zebranym podczas tego postępowania, bowiem pozwana w dowodach z dokumentów oraz zeznań świadków dokładnie wyjaśniła w jaki sposób

odbywało się zatrudnianie radców prawnych po zmianie przepisów i jakimi kryteriami pozwana kierowała się przygotowując dla nich propozycję zatrudnienia. Przy uwzględnieniu posiadanych kwalifikacji oraz przebiegu dotychczasowej pracy lub służby a także przy uwzględnieniu dotychczasowego miejsca ich zamieszkania zostały opracowane nowe warunki zatrudnienia radców prawnych. Wszyscy inni radcowie prawni, a pozostało ich po reorganizacji w sumie 14-15 osób, rozpoczęli wprawdzie pracę na cały etat, to jednak każdy z nich dostał do obsługi po dwa a nawet trzy urzędy skarbowe, znajdujące się niedaleko ich miejsca zamieszkania. Natomiast specyfika położenia miasta B., odległego od O. 80 kilometrów, od najbliższego innego Urzędu Skarbowego w K. ponad 40 kilometrów sprawiła, że pozwana nie mogła zaproponować powódce żadnej nowej, dodatkowej jednostki do obsługi prawnej i zwiększyć jej tym samym wielkości etatu, bowiem w pobliżu jej miejsca zamieszkania nie znajduje się żadna taka jednostka. Nadto, Sąd Rejonowy ustalił, że powódka pracując jako radca prawny przez 16 lat w Urzędzie Skarbowym w B., nigdy nie stanęła do żadnego konkursu celem zmiany wielkości wymiaru swojego czasu pracy i nigdy nie wystąpiła do pracodawcy o zwiększenie jej etatu.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił rozważania Sądu Rejonowego odnoszące się do uznania przyjętego przez pracodawcę kryterium miejsca zamieszkania za obiektywne i niezbędne z perspektywy celowości i gospodarności zatrudnienia. Odnosząc się do zarzutu apelacji naruszenia art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku - przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej wskazał, że propozycja zatrudnienia złożona powódce była tożsama z dotychczasowymi warunkami pracy i płacy. Powódka nigdy nie zgłaszała woli zatrudnienia w innej jednostce organizacyjnej pozwanego usytuowanej poza jej miejscem zamieszkania. Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego pozwany nie był zobowiązany do proponowania nowych warunków pracy i płacy obejmujących propozycję wykonywania pracy na rzecz innych jednostek usytuowanych poza miejscem zamieszkania powódki. Zdaniem Sądu Okręgowego, gdyby powódka zgłosiła chęć zatrudnienia w innych jednostkach i jej propozycja została pominięta, ocena zachowania pozwanego mogła być odmienna. Fakt taki jednak nie miał miejsca.

Skargę kasacyjną oparto na naruszenia prawa materialnego: art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, a także: art. 11² k.p., art. 18^{3a} k.p., art. 18^{3b} k.p.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., albowiem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na to, że oddalenie przez sąd pierwszej instancji powództwa o zasądzenie kwoty 28.343 zł wraz z odsetkami tytułem odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu dochodzonego na podstawie art. 18^{3d} k.p., a także oddalenie apelacji powódki przez sąd drugiej instancji nastąpiło z naruszeniem przepisów prawa:

- art. 11² k.p., art. 18^{3a} k.p., art. 18^{3b} k.p. przez przyjęcie, że złożenie w dniu 25 maja 2017 r. powódce jako jedynej propozycji pracy na 0,25 etatu i niższego wynagrodzenia nie jest mniej korzystne niż złożenie pozostałym 13 radcom prawnym propozycji pracy na cały etat, jednej osobie na 0,75 etatu i wyższego wynagrodzenia w sytuacji, gdy pozwana miała możliwość zatrudnienia powódki na cały etat i gdy są podstawy do przyjęcia domniemania że powódka nie otrzymała propozycji pracy w wymiarze jak pozostali radcowie prawni z powodu wieku i uzyskania za półtora roku prawa do emerytury,

- art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej przez przyjęcie, że w świetle tego przepisu pozwana mogła zaproponować powódce pracę tylko w miejscu zamieszkania powódki, to jest w Urzędzie Skarbowym w B., chociaż inni radcowie otrzymali propozycje pracy także poza miejscem zamieszkania i zatrudnienia w większym wymiarze czasu pracy i wyższego wynagrodzenia, że podstawowym kryterium jakie powinno być brane pod uwagę przy składaniu propozycji pracy było miejsce zamieszkania i to dawało pierwszeństwo w zatrudnieniu innym osobom, także takiej, która wcześniej nie była zatrudniona w Izbie Administracji Skarbowej w O. na stanowisku radcy prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na wstępie warto wskazać, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania, oraz zapewnieniu jednolitości orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2009 r., II CSK 13/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006 r., II CSK 126/05). W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitością i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu

Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52; z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie został wykorzystany dorobek orzecznictwa i doktryny w zakresie warunków prawnych, jakie muszą zostać spełnione, aby można stwierdzić spełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przepisu tego nie wystarczy tylko powołać, lecz trzeba mieć na uwadze, że dąży się do wzruszenia prawomocnego orzeczenia sądowego przez zastosowanie nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Argumentacja skarżącej sprowadza się do wskazania, że jako jedyna otrzymała propozycję pracy w wymiarze 0,25 etatu, w sytuacji, gdy pozostali radcowie prawni otrzymali propozycje korzystniejsze. Jednocześnie skarżąca wskazała, że przy składaniu propozycji powinny być uwzględniane posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy. Umknęło jednak uwadze skarżącej, że złożona jej propozycja zatrudnienia była tożsama z dotychczasowymi warunkami pracy i płacy. Co więcej skarżąca nigdy nie zgłaszała woli zatrudnienia w innej jednostce organizacyjnej pozwanego usytuowanej poza miejscem zamieszkania. Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku przyjął, że gdyby powódka zgłosiła chęć zatrudnienia w innych jednostkach i jej propozycja zostałaby pominięta, ocena zachowania pozwanego mogła być odmienna. W świetle powyższego o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może świadczyć również zasadność przyjęcia domniemania, że przy składaniu propozycji nowych warunków zatrudnienia istotne znaczenie miał wiek skarżącej. W swoim rozstrzygnięciu Sądy *meriti* odniosły się jednak również do tej okoliczności, przyjmując zastosowane kryterium miejsca zatrudnienia za obiektywne i niezbędne. Sąd Rejonowy przyjął, a Sąd Okręgowy podzielił stanowisko, że specyfika położenia miasta B., odległego od O. 80 kilometrów, od najbliższego innego Urzędu Skarbowego w K. ponad 40 kilometrów sprawiła, że pozwana nie mogła zaproponować powódce żadnej nowej, dodatkowej jednostki do obsługi prawnej i zwiększyć jej tym samym wielkości etatu, bowiem w pobliżu jej miejsca zamieszkania nie znajduje się żadna taka jednostka.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

as